

UNIONSKONGERNE

OG

HANSESTÆDERNE

1439—1466.

AF

WILLIAM CHRISTENSEN.

KØBENHAVN.

FORLAGT AF UNIVERSITETSBOGHANDLER G. E. C. GAD.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1895.

*Det filosofiske Fakultet har kendt denne Afhandling værdig
til at forsvares offentlig for den filosofiske Doktorgrad.*

20. Juni 1895.

Kr. Erslev,
d. A. Decanus.

INDHOLD.

Indledning	Side I
------------------	-----------

Christopher af Bayern.

I. 1439—1441	32
II. 1441—1445	69
III. 1446—1448	113

Christiern I.

IV. 1448—1450	162
V. 1450—1455	194
VI. 1455	247
VII. 1455—1459	287
VIII. 1459—1462	329
IX. 1462—1464	368
X. 1465—1466	398

Tillæg	433
--------------	-----

En Fortegnelse over nogle anvendte Forkortelser findes S. 450-51.

Indledning.

Den store Forbindelse af Handelsstæder, som under Navnet den tyske Hanse spillede så fremtrædende en Rolle i hele det nordlige Europas Handel i et langt Tidsrum af Middelalderen, nåede aldrig nogen fast Organisation. Den talte Deltagere nok; foruden en Mængde Byer i det indre omfattede den Stæder langs Østersøens østlige og sydlige Kyst lige fra den finske Bugt til Kiel i Holsten og langs Nordsøens Kyst fra Hamburg ind i det nuværende Kongerige Nederlandene. Nøjagtig at opgive, hvor mange Medlemmer der har hørt til Forbundet på et vist givet Tidspunkt, er omtrent umuligt; men det Tal, der nævnes i det bekendte, Valdemar Atterdag tillagte Spottevers over de »seven und seventich hense«, passer dog vistnok, når det ikke tages ganske bogstavelig, så nogenlunde på Forholdet, som det var ved Midten af det 15. Århundrede¹⁾. En anden omtrentlig Angivelse af Deltagernes Tal haves i Betegnelserne de 72 og de 73 Stæder, som både Hanseaterne selv og andre ikke sjældent bruger som ensbetydende med Hanseforbundet, og som især

¹⁾ Jfr. HR. II. V Nr. 263 § 9. Om Tallet i en ældre Tid se Schäfer, Die Hansestädte u. König Waldemar von Dänemark S. 449-50.

anvendes i Forholdet til Novgorod¹⁾. Det højeste Antal Hansestæder, der på én Gang findes opregnede ved Navn i Tidsrummet 1439—66, forekommer i Året 1447, da der nævnes 64 Byer²⁾; men til dette Tal må i ethvert Fald lægges både de preussiske og de liflandske Stæder, der ganske mangler blandt disse 64.

I et så omfattende Forbund er det imidlertid klart, at Interesserne ingenlunde altid var de samme for alle Deltagerne. Ganske vist havde Stædernes anden, sejrige Krig mod Valdemar Atterdag, der indledes ved Kölner-Konføderationen 1367 og endtes ved Stralsund-Freden 1370, været af Betydning også for Forbundets indre Udvikling og skabt et nærmere Sammenhold mellem dets Medlemmer; men nogen fast Enhed kom Hansen aldrig til at danne, så at den f. Eks. ikke er optrådt som Helhed, når det gjaldt om at erklære eller føre en Krig. Derimod var det selvfølgelig et langt større Interessesfællesskab, der forenede Stæderne i hver enkelt Landsdel inden for Forbundet, så at dette i Virkeligheden bestod af forskellige mere eller mindre skarpt adskilte Bygrupper.

Den vigtigste af disse Grupper, både i Forbundet i Almindelighed og med Hensyn til politiske og merkantile Forbindelser med de nordiske Riger, var de såkaldte vendiske Stæder. Dette Navn betegnede oprindeligt de i de gamle vendiske Lande anlagte Stæder, især Lübeck, Wismar, Rostock, Stralsund og Greifswald, men også f. Eks. Stettin og flere andre Byer i Pommern; efterhånden indskrænkede man imidlertid Benævnelsen til de fire førstnævnte, men samtidig kom der endnu to Byer til, der ikke lå i de tidligere vendiske Lande, nemlig Hamburg og Lüneburg, så at Betegnelsen i den her behandlede Periode omfattede de seks Stæder Lübeck, Hamburg,

¹⁾ Jfr. Hans. Geschichtsblätt. 1893 S. 88.

²⁾ LUB. VIII Nr. 437.